

Biuletyn Informacji Publicznej Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Adres artykułu: <https://bip.iaepan.edu.pl/artukul/przemiany-w-obrzadku-grzebalnym-w-epoce-brazu-i-wczesnej-epoce-zelaza-jako-wyraz-zmian-spoleczno-kulturowych-w-poludniowo-zachodniej-polsce>

Przemiany w obrzędku grzebalnym w epoce brązu i wczesnej epoce żelaza jako wyraz zmian społeczno-kulturowych w południowo-zachodniej Polsce

- [Trwające](#)
- [Zakończone](#)

Informacje o projekcie

Tytuł projektu: Przemiany w obrzędku grzebalnym w epoce brązu i wczesnej epoce żelaza jako wyraz zmian społeczno-kulturowych w południowo-zachodniej Polsce

Numer projektu: 2014/15/B/HS3/2463

Kierownik projektu: prof. zw. dr hab. Bogusław Gediga

Jednostka prowadząca projekt: Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Źródło finansowania projektu: Narodowe Centrum Nauki, 2014-2016

Kontakt:

e-mail: bge@arch.pan.wroc.pl

telefon (22) 620-28-81 do 86

Wykonawcy:

Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Charakterystyka

1. Cel prowadzonych badań/hipoteza badawcza

Głównym celem projektu jest przedstawienie przemian dokonujących się w obrządku grzebalnym w czasie od środkowej epoki brązu po wczesny okres epoki żelaza w południowo-zachodniej Polsce. Podstawę do ich ukazania będą przede wszystkim wyniki badań pozyskane na cmentarzysku w Domasławiu, stan. 10/11/12, pow. wrocławski. Na tej nekropoli zbadano ponad 2100 obiektów grobowych, ukazujących wielorakie zmiany w zwyczajach grzebalnych na przestrzeni ponad 800 lat chowania zmarłych przez społeczność zamieszkującą najbliższą okolicę. Wśród problemów, które staną się przedmiotem badań będą m.in. zagadnienia o przyczyny tak długiego jej użytkowania, zwłaszcza, że od wczesnej epoki żelaza zarysowuje się istotna zmiana w kulturze tych społeczności, co może sugerować nawet zmiany demograficzne. Na tym tle analizowane przemiany w obrządku grzebalnym są najważniejszym elementem tej kultury. W aspekcie badanej problematyki niezbędnym zadaniem będzie wypracowanie periodyzacji obserwowanych przemian kulturowych, zwłaszcza w fazie, gdy region Śląska może być określany jako regionalna prowincja kultury halsztackiej (Gediga 2010). Dla jego realizacji istotne będzie pozyskanie większej serii dat absolutnych w wyniku zastosowania metody radiowęglowej i termoluminescencyjnej. Obraz przemian kulturowych, w szczególności manifestujących się w obrzędach grzebalnych, będzie konfrontowany z analogicznymi wydarzeniami w Wielkopolsce, Czechach, na Morawach, Austrii i w południowych Niemczech.

2. Zastosowana metoda badawcza/metodyka

Etapy użytkowania cmentarzyska zostaną wyróżnione na podstawie zaobserwowanych zmian zachodzących na przestrzeni stuleci widocznych w zwyczajach grzebalnych. W celu wychwycenia zależności, jakie decydowały o tych zmianach zostanie wykonana analiza form grobów, ich konstrukcji wewnętrznych oraz inwentarza grobowego. Informacje te zostaną skorelowane z wynikami analizy formalnej i stylistycznej zabytków, ich rozprzestrzenienia w obrębie grobu oraz na całym cmentarzysku. Wspomniane badania zostaną przeprowadzone przy użyciu bazy danych i narzędzi GIS, co umożliwi wykonywanie złożonych analiz struktur i procesów zachodzących na cmentarzysku oraz określenie czasowo-przestrzennych relacji między grobami i ich elementami składowymi. Dla wybranych materiałów ceramicznych i kostnych pochodzących z różnych faz użytkowania cmentarzyska zostaną wykonane analizy radiowęglowe i termoluminescencyjne w celu otrzymania znacznej liczby dat absolutnych. Dzięki temu możliwe będzie zbudowanie systemu periodyzacyjnego dla nekropoli w Domasławiu i potwierdzenie zaobserwowanych wcześniej przemian kulturowych. Uzyskane wyniki badań odniesiemy do sytuacji kulturowej na

rozpoznanych cmentarzyskach o podobnym źródłoznawczym i chronologicznym zakresie pochodzących z sąsiednich obszarów, co pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy rytm przemian zaobserwowany w Domasławiu ma swoje odzwierciedlenie na obszarze kręgu kultur halsztackich.

3. Wpływ spodziewanych rezultatów na rozwój nauki, cywilizacji, społeczeństwa

Po raz pierwszy na tak szeroką skalę podjęta będzie próba wnikliwego rozpoznania wpływów, które docierały na południowo-zachodnie ziemie polskie i stały się katalizatorem szerszych przemian kulturowych, szczególnie w obrzędowości grzebalnej. Ważnym dla studiów nad okresem epoki brązu i wczesnej epoki żelaza, będzie pozyskanie przesłanek do stworzenia systemu periodyzacyjnego dla badanego cmentarzyska. Jest to możliwe tylko dla stanowisk badanych szerokopłaszczyznowo, co umożliwia wyeksponowanie dużych obszarów zmiennych chronologicznie, takich jak Domasław. Ta dogodna sytuacja pozwala na zaistnienie całej serii danych, które mogą podlegać analizom ukierunkowanym na stworzenie periodyzacji. W obliczu przyrostu bazy źródłowej i nowych metod określania chronologii absolutnej, możliwa staje się weryfikacja oraz stworzenie podwalin do konstrukcji lokalnego schematu periodyzacji. Ustalanie periodyzacji to jeden z najważniejszych postulatów archeologii, zwłaszcza dla epoki brązu i wczesnej epoki żelaza. Poszczególne wyniki zostaną przedstawione na zagranicznych konferencjach (XV. Międzynarodowa Konferencja Popelnicová pole a doba halstatská, 23rd Annual Meeting of the EAA) oraz w formie artykułów publikowanych w renomowanych wydawnictwach (Radiocarbon, Przegląd Archeologiczny). Wszystkie analizy i wnioski zostaną wydane w formie publikacji książkowej ze streszczeniami w języku angielskim. Dzięki rozpowszechnieniu wyników projektu zostaną one włączone w szeroki obieg naukowy, co pozwoli na rewizję postrzegania tego odcinka pradziejów oraz wpłynie na efektywność dalszych studiów.

Metryczka

Opublikował w BIP:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	18.05.2020 11:05
Ostatnio zaktualizował:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data ostatniej aktualizacji:	18.05.2020 11:05
Liczba wyświetleń:	10